

ФУНКЦІЇ І ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ ТЕСТУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ МОЛОДІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Іванна БОДНАР¹, Наталія БЕЛІКОВА², Жанна ДЬОМІНА³, Світлана ІНДИКА⁴,
Наталія МОСКАЛЕНКО⁵, Андрій ОГНИСТИЙ⁶, Петро ПЕТРИЦА⁷,
Олександр ТОМЕНКО⁸, Юлія ПАВЛОВА⁹

^{1,9} Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м. Львів, Україна

^{2,4} Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

³ Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна

⁵ Придніпровська академія фізичної культури, м. Дніпро, Україна

^{6,7} Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

⁸ Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми, Україна

FUNCTIONS AND TASKS OF THE PHYSICAL FITNESS TESTING SYSTEM FOR YOUTH: CHALLENGES AND PROSPECTS

Ivanna BODNAR¹, Nataliia BIELIKOVA², Zhanna DIEMINA³,
Svitlana INDYKA⁴, Nataliia MOSKALENKO⁵, Andrii OHNYSTYI⁶, Petro PETRYTSA⁷,
Oleksandr TOMENKO⁸, Yuliia PAVLOVA⁹

^{1,9} Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture

^{2,4} Lesya Ukrainka Volyn National University

³ Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov

⁵ Prydniprovsk Academy of Physical Culture

^{6,7} Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk

⁸ Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko

Анотація.

Важливо регулярно спостерігати за показниками фізичної підготовленості в молодому віці.

Мета – з'ясувати експертне бачення основних завдань і функцій системи оцінювання фізичної підготовленості молоді.

Методика. Проведено опитування експертів (n=17) шести регіонів України. Анкета містила відкриті й закриті запитання, що стосувалися особливостей тестування фізичної підготовленості дітей і молоді та можливостей його подальшого удосконалення, зокрема основних завдань тестування. Для опрацювання кількісних даних використано описову статистику.

Результати. Експерти визначили п'ять важливих проблем, на розв'язання яких

Abstract.

Regular monitoring of physical fitness indicators at a young age is crucial.

Objective. To explore expert perspectives on the key tasks and functions of the system for assessing the physical fitness of youth.

Methods. A survey of experts (n=17) from six regions of Ukraine was conducted. The questionnaire included both open and closed questions regarding the features of physical fitness testing for children and youth, as well as opportunities for its further improvement, particularly the key tasks of testing. Descriptive statistics were applied for the analysis of quantitative data.

Results. Experts identified five key problem areas that the system of physical fitness testing should address. These include track-

має бути спрямована система тестування фізичної підготовленості, серед яких відстеження динаміки фізичної підготовленості українських дітей і молоді, збір даних для формування висновків і рекомендацій, допомога педагогам реалізовувати завдання фізичного виховання в навчальних закладах, забезпечення умов для розкриття потенціалу дитини. Найважливішим завданням визнано стимулювання дітей і молоді до подальшого самовдосконалення. Частина відповідей акцентує увагу на значущості тестування як складника системи моніторингу параметрів, пов'язаних зі здоров'ям і якістю життя, зокрема рівня розвитку фізичних якостей, рухової активності, стану здоров'я та спортивної обдарованості школярів. Експерти також підкреслюють важливість системи тестування для збереження здоров'я, розв'язання оздоровчих завдань і реалізації освітньої мети, яка виникає перед системою фізичного виховання.

Висновок. Система тестування фізичної підготовленості здатна ефективно розв'язувати широкий спектр завдань, які постають перед системою фізичного виховання. Її можливості виходять далеко за межі суто фізичних аспектів, охоплюючи також соціальні, педагогічні й психологічні аспекти. Утім, її значення в сучасному суспільстві залишається суттєво недооціненим.

Ключові слова: школярі, студенти, здоров'я, якість життя, фізичні якості.

ing the dynamics of physical fitness among Ukrainian children and youth, collecting data for formulating conclusions and recommendations, assisting educators in achieving the objectives of physical education in educational institutions, and providing conditions for realizing a child's potential. The most significant task identified was motivating children and youth to pursue further self-improvement. Some responses emphasized the importance of testing as a component of monitoring systems for parameters related to health and quality of life, including the development of physical qualities, motor activity, health status, and sports talent in schoolchildren. Experts also highlighted the importance of the testing system for health preservation, solving health-oriented tasks, and achieving educational goals set by the physical education system.

Conclusions. The system for assessing physical fitness has the potential to effectively address a wide range of tasks faced by the physical education system. Its capabilities extend far beyond purely physical aspects, encompassing social, pedagogical, and psychological dimensions. However, its importance in modern society remains significantly underestimated.

Keywords: schoolchildren, students, health, quality of life, physical qualities.

Вступ. Недостатня фізична підготовленість (ФП) у дитячому віці негативно впливає на нормальний ріст і розвиток організму, асоціюється з погіршенням загального стану здоров'я у дітей і в дорослих, підвищує ризик виникнення діабету й серцево-судинних захворювань. Це підкреслює важливість регулярного моніторингу фізичної підготовленості в молодому віці. На сьогодні в Україні немає системи спостереження й оцінювання фізичної активності та рівня фізичної підготовленості учнівської і студентської молоді, що зумовлює певні проблеми. Зокрема, це унеможлиблює визначення реального рівня фізичної активності здобувачів освіти,

оцінювання кількості фізично підготовлених громадян, готових захищати країну, виявлення національних тенденцій у фізичній підготовленості, а також ефективно вдосконалення освітніх програм, орієнтованих на здоров'я. Крім того, брак такої системи перешкоджає ідентифікації осіб із груп ризику, схильних до розвитку хвороб, спричинених недостатньою фізичною активністю, що стає суттєвим викликом у контексті зміцнення громадського здоров'я та обороноздатності держави.

Сучасні системи оцінювання ФП в освіті мають передбачати оцінювання не лише фізичної підготовленості, а й знань, переконань, мотивації та впевненості

у фізичній активності, тобто грамотності у фізичній культурі [6, 7, 8].

Наявних в українській спеціальній літературі результатів досліджень [1, 2, 3, 4, 5] недостатньо, щоб розробити концептуальні засади системи тестування фізичної підготовленості населення, важливі для ухвалення стратегічних рішень про підвищення фізичної активності на всіх рівнях.

Дані попередніх досліджень можуть сприяти формуванню наукового підґрунтя для системи оцінювання фізичної підготовленості учнів і студентів України. Однак зі зміною соціального контексту й суспільних запитів виникає потреба адаптувати ці підходи до сучасних реалій. Нині актуальний запит на фізично підготовлених громадян, здатних захищати інтереси держави і її територіальну цілісність. Проте наявні методи оцінювання не дають змоги розв'язати важливі питання, зокрема визначити реальний рівень фізичної активності й фізичної підготовленості здобувачів освіти, а також установити кількість фізично підготовлених громадян, здатних ефективно виконувати завдання національної безпеки.

Мета – з'ясувати експертне бачення основних завдань і функцій системи оцінювання фізичної підготовленості молоді.

Методологія. Організація дослідження. Дослідження виконано кількома етапами й передбачало вивчення поглядів експертів із використанням змішаних методів дослідження. Упродовж першого етапу визначено критерії залучення до групи експертів, другого – організовано зустрічі для розроблення, удосконалення й проведення опитування, третього – експертів запрошено відповісти на запитання анкети, четвертого – проаналізовано кількісні і якісні результати. Під час організації дослідження було враховано принципи множинності, порівняння, контексту й наукової систематичності. Зокрема, у дослідженні взяли участь експерти з різних регіонів України, об'єктом дослідження був добре окреслений феномен, інструмент містив статичний і динамічний компоненти, що стимулювали і роботу з наявними національними документами, і оцінювання поточної ситуації, інтерпретування феномену з урахуванням

регіональних особливостей. У дослідженні закладено механізми контролю якості результату, зокрема емпіричні (аналіз контексту анкети) й процесуальні (наявність основної групи дослідників і циклів зворотного зв'язку з експертами). Усі експерти могли долучитися до обговорення результатів, висновків і перевірити рукопис для рецензування.

Учасники дослідження. Критерії залучення до участі в дослідженні: 1) науковий ступінь із фізичного виховання та спорту або педагогіки; 2) досвід роботи в галузі фізичного виховання та спорту понад 10 років; 3) наукові інтереси стосуються фізичного виховання й оцінювання фізичної підготовленості дітей і молоді; 4) згода на участь в усіх етапах дослідження. Дизайн й особливості дослідження не передбачали анонімності учасників, збір даних і подальша робота з ними відбувалися за умов погодження експерта на оприлюднення особистих даних і залучення до подальших етапів роботи. Загалом в опитуванні взяли участь 16 експертів із шести регіонів України (п'яти областей – Волинської, Дніпропетровської, Львівської, Сумської, Тернопільської та м. Києва). Серед учасників – три професори, 13 доцентів, зокрема 10 завідувачів кафедр, які спеціалізуються на фізичному вихованні, підготовці фахівців із фізичного виховання в галузі освіти.

Методи. Розроблена анкета містила відкриті й закриті запитання щодо особливостей тестування фізичної підготовленості дітей і молоді й можливостей його подальшого вдосконалення, зокрема основних завдань тестування, структурних елементів і переліку тестів. Запитання анкети змістово були об'єднані в три частини: завдання й структура системи тестування фізичної підготовленості; змістове наповнення переліку тестів для оцінювання фізичної підготовленості; дані про фізичну підготовленість дітей та молоді шкільного віку і їх подальше опрацювання й поширення. Щоб ліпше розуміти досвід, перспективи й наративи учасників, відповіді на відкриті запитання опрацьовували за допомогою якісного тематичного аналізу, під час якого відбувалося ознайомлення з результата-

ми, генерування вихідних кодів, пошук окремих тем у відповідях, перегляд тем, виокремлення й найменування тем. Двоє дослідників, незалежно один від одного, провели тематичний аналіз до етапу виокремлення й найменування тем. Після порівняння й обговорення незалежних результатів запропонували спільний перелік повторюваних тем, концепцій та ідей в одержаних масивах даних. Якісні дані надали додаткову інформацію для розуміння кількісних даних, усі результати інтерпретували у зв'язку з кількісними даними. Це дало змогу валідувати анкету.

Статистична обробка результатів. Для опрацювання кількісних даних використано описову статистику (середнє M , коефіцієнт варіації V).

Результати дослідження. Аналіз відповідей експертів засвідчив однакову важливість п'яти груп завдань, оскільки всі варіанти відповідей експертів вдалося рівномірно розподілити на п'ять груп, розбіжності в кількості відповідей у кожній із груп не суттєві.

Таблиця 1

Варіанти відповідей експертів

А. МОНІТОРИНГ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ, ЗОКРЕМА ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (РОЗУМІННЯ ДИНАМІКИ ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ, НОРМАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ) (28 %):
Визначити рівень ФП різних груп населення;
Порівняти характеристики фп в динаміці за різні роки;
Створити й корегувати норми фп для школярів;
Оцінити рівень фізичної підготовленості дітей шкільного віку;
Оцінити рівень оволодіння фізичними вправами;
Визначити рівень фізичної підготовленості;
Визначити рівень фізичної підготовленості й динаміку його змін;
Оцінити рівень фізичної підготовленості дітей шкільного віку, подеколи рівень оволодіння фізичними вправами;
Надати змогу дітям і молоді дізнатися рівень своєї фізичної підготовленості й порівняти його з нормативними показниками згідно з віком;
Оцінити рівень фізичної підготовленості школярів;
Оцінити рівень фізичної підготовленості;
Відстежувати прогрес: система тестування допомагає відстежувати зміни у фізичній підготовці з певним часом, оцінювати ефективність тренувань і реабілітаційних заходів;
Давати змогу визначати рівень фізичної підготовленості різних верств населення з урахуванням віку, статі, вимог професійної діяльності.

Б. РЕАЛІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ, ЗОКРЕМА РОЗВИТОК ФІЗИЧНОЇ, КОГНІТИВНОЇ ТА АФЕКТИВНОЇ СФЕР (20 %):

Максимально реалізувати потенціал дитини в розвитку;

Вивчити рівень розвитку рухових якостей школярів;

Визначити способи вдосконалення рухової підготовки дітей і молоді;

Сприяти розвиткові фізичних якостей;

Засвоїти систему знань щодо фізичного й духовного вдосконалення;

Формувати рухові вміння й навички;

Підвищити мотивацію учнів до рухової активності, самовдосконалення й поліпшити рівень фізичної підготовленості;

Сприяти підвищенню мотивації до занять фізичними вправами;

Сприяти підвищенню вмотивованості до занять різними видами рухової активності для поліпшення наявного рівня фп.

В. ЗБІР МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ (17 %):

Визначити стан фізичної підготовленості, порівняти з нормативними даними, результатами минулих років, надати рекомендації;

Дати змогу дітям і молоді дізнатися рівень своєї фізичної підготовленості й порівняти його з нормативними показниками згідно з віком;

Порівняти власний рівень фп з нормативними вимогами;

Виявити слабкі сторони: система тестування допомагає ідентифікувати конкретні ланки, що потребують поліпшення або розвитку тих чи тих тестів;

Виявити слабкі місця у фізичній підготовці учня, що дає змогу вчителю скласти індивідуальні програми тренувань з урахуванням цих особливостей;

Підвищити й удосконалити рівень тих фізичних якостей, показники яких нижчі за норму.

Г. ДОПОМОГА ПЕДАГОГОВІ РЕАЛІЗОВУВАТИ ЗАВДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ШКОЛІ (17 %):

сприяти реалізації педагогічного контролю як складника освітнього процесу фізичного виховання школярів;

оцінювати рівень фізичної підготовленості учнів, що дає змогу контролювати ефективність освітнього (розвивального) процесу й за потреби вчасно його коригувати;

учителям скорегувати організацію навчального процесу;

допомагати вчителю корегувати навчальний процес і навантаження, якість засвоєння навчального матеріалу, виявляти рівень підготовки для правильного планування матеріалу;

оцінити правильність планування змісту навантаження й добору вправ на розвиток фізичних здібностей;

учителям корегувати навчальний процес.

Д. ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я І ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ЗІ ЗДОРОВ'ЯМ, ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ (15 %):

зміцнити / поліпшити здоров'я дітей;

оцінити ефективність розв'язання оздоровчих завдань фізичного виховання;

визначити вплив обраних фізичних навантажень на організм школярів;

зміцнити опорно-руховий апарат;

підвищити функціональні можливості організму;

здійснити профілактику захворювань;

поліпшити / підтримати якість життя.

Серед усіх груп завдань, які має допомогти розв'язати система тестування фізичної підготовленості молоді, найважливіше – це моніторинг фізичної підготовленості (28%). Моніторинг показників ФП молоді допоможе розв'язати такі глобальні завдання, як з'ясування рівня показників українських школярів і спостереження за динамікою їхніх показників фізичної підготовленості протягом років навчання в школі. Це дасть змогу оцінити ефективність процесу ФВ в школі й корегувати його за потреби. Також це сприятиме уточненню й корегуванню норм ФП для школярів.

Ще одне не менш важливе завдання, яке спроможна розв'язати система тестування ФП, – сприяння розкриттю потенціалу дитини, зокрема розвиткові її фізичної, когнітивної та афективної сфер (20%). Її запровадження підвищуватиме вмотивованість учнів і студентів до занять різними видами рухової активності для поліпшення наявного рівня ФП, а також засвоєння системи знань про фізичне й духовне вдосконалення.

Вагомими завданнями системи тестування фізичної підготовленості молоді експерти назвали збір матеріалу для формування висновків і рекомендацій (17%), допомогу педагогові реалізовувати завдання фізичного виховання в школі (17%) й зміцнення, поліпшення здоров'я і якості життя, пов'язаної зі здоров'ям дітей шкільного віку (15%).

Система тестування ФП має допомогти визначити слабкі ланки ФП, сформувані індивідуальні рекомендації для дітей, батьків, учителів ФК для розвитку слабких сторін.

Система тестування ФП учнівської молоді має допомогти вчителю встановити, наскільки добре діти засвоїли навчальний матеріал, рівень їхньої підготовленості для правильного планування матеріалу, корегування навчального процесу й добору відповідного навантаження.

Тестування ФП учнів сприятиме поліпшенню здоров'я і якості життя, пов'язаної зі здоров'ям дітей шкільного віку.

Аналіз відповідей експертів на наступне запитання дав змогу об'єктивно оцінити ступінь значущості кожного завдання

системи тестування ФП. Експерти вважають, що насамперед система тестування фізичної підготовленості має стимулювати дітей до фізичного самовдосконалення (5,31 бала за 7-бальною шкалою) й збільшення обсягів та інтенсивності їхньої щоденної рухової активності (4,87 бала). Важлива місія тестування – стати елементом моніторингу за рівнем розвитку фізичних якостей школярів (5,29 бала), рухової активності (4,75 бала), рівнем їхнього здоров'я (4,0 бала). Ці два чинники суттєво випереджали інші.

Експерти надають великого значення системі тестування ФП школярів у формуванні здоров'я (4,38 бала) й розв'язанні інших оздоровчих завдань, що стоять перед уроками фізичної культури (5,00 бала). Також експерти вважають, що систему тестування ФП треба узгоджувати з освітніми завданнями уроків фізичної культури (4,87 бала). Меншою мірою – оцінювати ступінь спортивної

обдарованості школяра (3,8 бала). Невеликого значення експерти надають тестуванню для розв'язання виховних завдань (4,38–3,44 балів), тоді як ці завдання набирають ваги в сучасних умовах. Найменше значення експерти присвоюють здатності системи надавати зворотний зв'язок про рівень ФП та здоров'я і теоретичну підготовленість із фізичної культури.

Тож експерти стверджують, що найбільшою мірою система тестування ФП має мотивувати дітей до РА і ФП, моніторити прогрес певних показників; великою мірою – оздоровлювати й формувати знання з фізичної культури.

Як бачимо, перші рейтингові місця (рис. 1) збігаються з відповідями на перше запитання (див. табл. 1), що підтверджує слушність нашого поділу завдань системи ФП молоді на п'ять категорій.

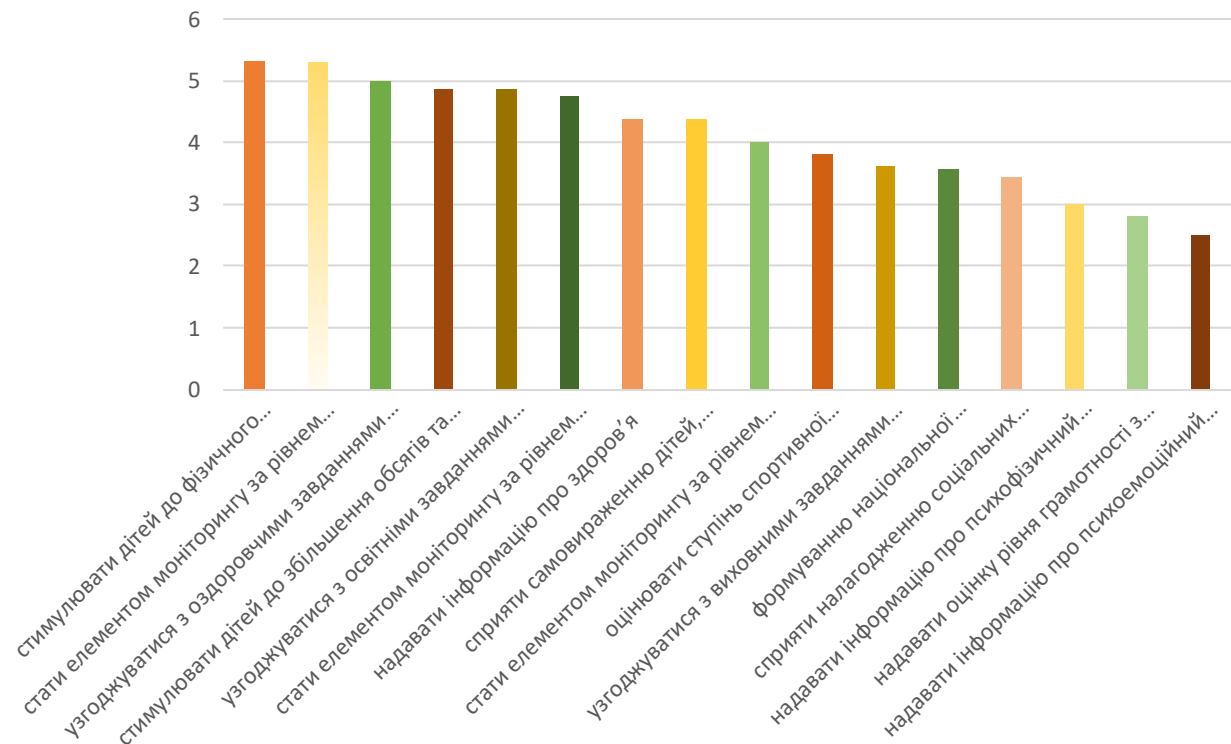


Рис. 1. Завдання, які, на думку експертів, покликані розв'язувати система тестування фізичної підготовленості школярів

Є ще група завдань, із розв'язанням яких система тестування ФП пов'язана меншою мірою (вони посіли 14–16 рейтингові місця): надавати інформацію про

психологічний і психоемоційний стан, а також оцінювати рівень грамотності учня з фізичної культури.

Обговорення результатів дослідження. Аналіз наших даних виявив, що тестування рівня фізичної підготовленості молоді виходить за межі завдань на рівні фізики – оцінювання рівня розвитку фізичних якостей. Система тестування розв'язує певні загальні завдання, розв'язання яких традиційно очікують від усієї системи фізичного виховання (хоча тестування – це один із її складників): удосконалення когнітивної, мотиваційної та фізичної сфери розвитку дитини, формування її здоров'я і працездатності.

Тестування ФП має надавати рішення для практиків (учителів): допомагати визначати слабкі ланки в структурі фізичної підготовленості для того, щоб на основі отриманих об'єктивних даних забезпечувати диференціацію фізичних навантажень для корекції недоліків у фізичній підготовленості.

Також система тестування ФП спроможна розв'язати такі завдання, важливі для науковців, медиків і політикуму: оцінити рівень фізичної активності здобувачів освіти, ідентифікувати осіб у групі ризику через недостатню фізичну активність; виявити національні тенденції у фізичній активності й підготовці; оцінити освітні програми та визначити кількість фізично підготовлених громадян, здатних захистити країну. На жаль, про ці важливі для сучасної розвинутої країни аспекти системи тестування ФП рідко згадують. Це свідчить про вузькість бачення навіть серед експертів галузі. Система тестування ФП спроможна успішно розв'язати увесь спектр завдань, які ставлять перед системою ФВ. Проте її значення в сучасному суспільстві значно недооцінюють.

Відповіді експертів не були узгодженими ($V > 15\%$); брак спільних поглядів серед експертів свідчить про складність і неоднозначність проблеми й потребу подальших досліджень.

Не був популярним варіант відповіді про те, що система тестування ФП має оцінити рівень грамотності учня з фізичної культури. Це нова для нашої країни концепція, проте поширена у світі. Експерти, які, можливо, не знають її суті, у своїй відповідях згадують про важливість окремих

її елементів. Вони потрапили до групи Б в табл. 1.

У науковій літературі можна знайти багато публікацій, присвячених тестуванню фізичної підготовленості учнівської і студентської молоді. Зокрема, у статті [1] досліджено методологічні аспекти розроблення й упровадження комплексного тестування у фізичному вихованні та спорті. Автори аналізують різні підходи до оцінювання фізичної підготовленості й пропонують нормативи для оцінювання. У дослідженні [2] порівняно системи тестування фізичної підготовленості учнів в Україні й Китаї, виявлено їхні спільні та відмінні риси. Автори підкреслюють значення адаптації найкращих практик для поліпшення національної системи фізичного виховання. Монографію [3] присвячено розробленню системи контролю й оцінювання рухових здібностей студентів. Автор пропонує теоретико-методологічні основи й практичні рекомендації щодо впровадження ефективного тестування в закладах вищої освіти. У курсі лекцій [4] викладено загальні основи тестування рухових здібностей школярів, а саме теорію тестів, методику підготовки й проведення тестувань, сучасні підходи до оцінювання функціонального стану організму дітей і молоді. У статті [5] проаналізовано рівень фізичної підготовленості старшокласників, виявлено тенденції і проблеми в системі фізичного виховання. Автори наголошують на потребі вдосконалення методик тестування для підвищення ефективності фізичного виховання в школах. Проте наукових досліджень, присвячених розробленню концептуальних засад системи тестування фізичної підготовленості населення, важливих для ухвалення стратегічних рішень про підвищення фізичної активності на всіх рівнях, у нашій країні не проводили.

Вважаємо, що сучасні системи оцінювання ФП в освіті мають передбачати оцінювання не тільки фізичної підготовленості, а й знань, переконань, мотивації та впевненості у фізичній активності, тобто грамотності у ФК (відповідно до світових стандартів – Глобального плану дій щодо фізичної активності на 2018–2030 рр. [6]

та Рекомендацій ЮНЕСКО щодо якісного фізичного виховання [7]). Розробники Угорського національного фітнес-тесту для учнів (NETFIT) [8] також підтримують такий підхід, вважаючи освітні й мотиваційні цілі пріоритетними. Тож під час тестування спробуймо не обмежуватися лише фізичною підготовленістю, а й підтримувати інші аспекти грамотності у фізичній культурі.

Реалізація завдань, які має розв'язувати система тестування фізичної підготовленості молоді, може лише певною мірою забезпечити запити освітньої галузі, зокрема фізичного виховання. Зважаючи на запити сьогодення, доцільно поглиблювати розуміння оцінювання фізичної підготовленості як комплексного явища, тісно пов'язаного зі здоров'ям і зумовленого чинниками способу життя й середовища. Це потребує напрацювання системи спостереження за фізичною підготовленістю й запрошення до обговорення цієї концепції фахівців [9].

Висновки:

1. Установлено п'ять груп важливих завдань, які має розв'язувати система тестування фізичної підготовленості молоді: а) моніторинг фізичної підготовленості, наприклад для розв'язання загальних завдань (розуміння динаміки показників фізичної підготовленості, нормативних показників українських школярів) (28%); б) реалізація потенціалу дитини, зокрема розвиток фізичної, когнітивної та афективної сфер (20%); в) збір матеріалу для формування висновків і рекомендацій (17%); г) допомога педагогові реалізовувати завдання фізичного виховання в школі (17%); д) зміцнення здоров'я і поліпшення якості життя, пов'язаної зі здоров'ям, дітей шкільного віку (15%).

2. Система тестування фізичної підготовленості здатна ефективно розв'язувати широкий спектр завдань, які постають перед системою фізичного виховання. Її можливості виходять далеко за межі суто фізичних аспектів, охоплюючи також соціальні, педагогічні й психологічні. Значення системи тестування фізичної підготовленості в сучасному суспільстві суттєво недооцінено.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сергієнко, Л. П., & Шарий, Д. В. (2010). Методологічні основи комплексного тестування у фізичному вихованні і спорті. Теорія та методика фізичного виховання, (5), 3–12.
2. Тимошенко, О. В., & Ляхова, Л. І. (2021). Досвід тестування фізичної підготовленості учнівської молоді України і Китайської Народної Республіки. Спортивна наука України, 27(3), 45–52.
3. Сергієнко, В. М. (2015). Система контролю рухових здібностей студентської молоді: теорія і методологія фізичного виховання. Сумський державний університет.
4. Чистовик, О. В. (2017). Тестування рухових здібностей школярів: курс лекцій. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.
5. Кравчук, О. І., & Кравчук, В. В. (2019). Стан фізичної підготовленості учнів старшого шкільного віку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації, (7), 19–21.
6. World Health Organization. (2018). Global action plan on physical activity 2018–2030: More active people for a healthier world. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>
7. UNESCO. (2015). Quality Physical Education (QPE) Guidelines for Policy Makers. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000231101>
8. Csányi, T., Finn, K. J., Welk, G. J., Zhu, W., Karsai, I., Ihász, F., Vass, Z., & Molnár, L. (2015). Overview of the Hungarian National Youth Fitness Study. Research Quarterly for Exercise and Sport, 86(Suppl 1), S3–S12. <https://doi.org/10.1080/02701367.2015.1042823>
9. Боднар, І., Белікова, Н., Дьоміна, Ж., Індика, С., Москаленко, Н., Огнистий, А., Петрица, П., & Павлова, Ю. (2025). Від системи тестування до системи спостереження за рівнем фізичної підготовленості: завдання та функції оцінювання фізичної підготовленості дітей та молоді на національному рівні. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Серія 15, 1(186), 24–29.

REFERENCES

1. Serhiienko, L. P., & Sharii, D. V. (2010). Methodological foundations of comprehensive testing in physical education and sports. Theory and Methods of Physical Education, (5), 3–12.
2. Tymoshenko, O. V., & Liakhova, L. I. (2021). Experience in testing the physical fitness of school youth in Ukraine and the People's Republic of China. Sports Science of Ukraine, 27(3), 45–52.
3. Serhiienko, V. M. (2015). The system of control over the motor abilities of student youth: Theory and methodology of physical education. Sumy: Sumy State University.
4. Chystovyk, O. V. (2017). Testing motor abilities of schoolchildren: A course of lectures. Melitopol: Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University.
5. Kravchuk, O. I., & Kravchuk, V. V. (2019). The state of physical fitness of high school students. Physical Culture, Sport, and Health of the Nation, (7), 19–21.
6. World Health Organization. (2018). Global action plan on physical activity 2018–2030: More active people for a healthier world. Geneva: WHO. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>
7. UNESCO. (2015). Quality Physical Education (QPE) Guidelines for Policy Makers. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000231101>
8. Csányi, T., Finn, K. J., Welk, G. J., Zhu, W., Karsai, I., Ihász, F., Vass, Z., & Molnár, L. (2015). Overview of the Hungarian National Youth Fitness Study. Research Quarterly for Exercise and Sport, 86(Suppl 1), S3–S12. <https://doi.org/10.1080/02701367.2015.1042823>
9. Bodnar, I., Bielikova, N., Dyomina, Zh., Indyka, S., Moskalenko, N., Ohnystyi, A., Petyrytsa, P., & Pavlova, I. (2025). From a testing system to an observation system for the physical fitness level: Tasks and functions of assessing the physical fitness of children and youth at the national level. Scientific Bulletin of the Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov, Series 15, 1(186), 24–29.

Стаття надійшла до редколегії 8.11.2024

Прийнята до друку 27.11.2024

Підписана до друку 27.12.2024

Іванна Боднар

ORCID ID: 0000-0002-7083-6271

email : ivannabodnar@ukr.net

Наталія Белікова

ORCID ID: 0000-0003-2789-7586

Жанна Дьоміна

ORCID ID: 0000-0002-8315-6590

Світлана Індика

ORCID ID: 0000-0003-0676-9227

Наталія Москаленко

ORCID ID: 0000-0001-9162-5206

Андрій Огнистий

ORCID ID: 0000-0002-4748-1900

Петро Петрица

ORCID ID: 0000-0002-7164-1900

Олександр Томенко

ORCID ID: 0000-0002-1097-965X

Юлія Павлова

ORCID ID: 0000-0002-6642-6368